

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-1181

18.12.2024

HELP Forsikring AS

Retts hjelp

Advokatforsikring – selvdømmeklausul.

Sikrede kjøpte en bruktbil og oppdaget kort tid etter overtagelse feil ved denne. Sikrede mente feilene utgjorde mangler, men selger avviste dette og viste til at bilen var solgt med opplysninger om at bilen ble solgt uten garanti. Mekling i saken lyktes ikke, og sikrede ønsket å gå videre med saken. Foretaket avsto videre advokatbistand dersom sikrede ikke innhentet en sakkyndig rapport som nærmere beskrev feilene som var avdekket på bilen, og årsaken til feilene. Sikrede ønsket ikke å innhente en slik rapport. Foretaket fastholdt avslaget og viste til at det fremgikk av vilkårene at foretaket kunne avslå dekning av advokatbistand dersom foretaket vurderte det slik at saken ikke ville føre frem. Sikrede var uenig og mente foretaket ikke hadde grunnlag for å avslå videre advokatbistand. Nemnda kom til at foretakets vilkår måtte anses som en selvdømmeklausul som var ugyldig og i strid med forbrukeravtaledirektivet. Nemnda kom likevel til at sikrede ikke hadde sannsynliggjort at bilen hadde en kjøpsrettslig mangel, og at videre bistand kunne avslås på bakgrunn av en forsvarlig juridisk vurdering med utgangspunkt i vanlige bevisregler.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om videre advokatbistand via sikredes advokatforsikring i HELP (heretter foretaket).

Sikrede kom i tvist med selger etter at han kjøpte en bruktbil via forhandler.

Av finn.no-annonsen fremgikk følgende om bilen:

Denne bilen er en innbyttebil. Vi har begrenset kunnskap om bilen og kjenner ikke nøyaktig stand og stilling på den. Den ser i utgangspunktet bra ut, og oppleves ok å kjøre, men er ikke gjennomgått på samme måte som våre nyere bruktbiler. Av den grunn, kan det kan ikke utelukkes at det kan forekomme mangler. Bilen selges derfor as is til gunstig pris, og må besiktes og prøvekjøres før kjøp. Det gis ingen garanti på denne bilen.

Prisen var satt til kr 179 000.

Etter noe e-postkorrespondanse med selger, inngikk sikrede avtale om kjøp av bilen.

Av kjøpekontrakten fremgikk det følgende spesifikasjon:

Bilen selges som den står, pr.kjørt og undersøkt av kjøper uten noen form for garanti. Bilen er 17 år gammel og det må påregnes feil og mangler.

Kort tid etter overtagelse oppdaget sikrede flere feil ved bilen. Sikrede fikk utført en NAF-bruktbiltest for å dokumentere feilene, og han innhentet en uttalelse fra et bilverksted for å få et prisestimat på utbedring av feilene. Utbedringskostnadene var estimert til ca. kr 68 500.

Sikrede kontaktet foretaket for bistand mot selger. Foretaket tilskrev selger og fremmet reklamasjon på sikredes vegne. Selger av bilen avviste reklamasjonen, og mekling har ikke lyktes.

Sikrede ønsket å ta saken videre med forliksklage eller stevning og ba foretaket om videre bistand. Foretaket orienterte om at det ikke ville gå videre med saken med mindre sikrede innhentet en sakkyndig rapport som vurderte årsaken til de feilene som var avdekket på bilen. Sikrede ønsket ikke å innhente en slik rapport.

Sikrede har i det vesentlige anført at saken åpenbart er klar for tingretten, og at foretaket ikke har rett til å nekte videre bistand i saken. Det er dokumentert at slike feil som det er på bilen ikke kommer over natten, og det er reklamert kort tid etter kjøpet. Likevel mener foretaket at det behøves ytterligere bilsakkyndig uttalelse i saken for å ta den videre. Sikrede reagerer på foretakets måte å drive på.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at slik saken er dokumentert per i dag, uten en grundigere rapport som vurderer årsak til feilene på bilen, er det ikke grunnlag for å ta rettslige skritt mot selger. Foretaket har vist til at det fremgår av vilkårene at foretaket kan avslå dekning av advokatbistand dersom det vurderer det slik at saken ikke vil føre frem.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Saken gjelder om foretaket kan avslå sikredes krav om dekning for videre advokatbistand i tvist mot bilforhandler.

Utgangspunktet er at forsikringsavtalens vilkår avgjør hva foretaket er forpliktet til å dekke.

Av vilkårenes pkt. 7.1 fremgår hvilke rettshjelpbehov som er dekket av forsikringen. Her fremgår blant annet at sikrede har rett til advokatbistand innen rettsområdet "Varer og tjenester, herunder kjøps- og leiekontrakter".

Advokatbistand i tvisten mot bilselger er derfor i utgangspunktet omfattet av advokatforsikringen.

Av vilkårenes pkt. 9.2 fremgår følgende:

HELP Forsikring AS kan avslå dekning av advokatbistand dersom Selskapet vurderer det slik at saken ikke vil føre frem. Advokaten avgjør til enhver tid hvilke skritt som skal tas i saken, herunder om og eventuelt når saken skal bringes inn for domstolene. Advokaten avgjør om og når saksbehandlingen skal avsluttes.

Nemnda har tidligere lagt til grunn at vilkår med denne ordlyden, gjerne omtalt som selvdømmeklausuler, er ugyldig, jf. eksempelvis FinKN 2022-584. Selvdømmeklausuler er uvanlige i norsk rett, og det foreligger relativt lite praksis som omhandler spørsmålet. Et avtalevilkår som gir den næringsdrivende i en avtale med en forbruker selv en ensidig rett til å fortolke vilkåret, er angitt som et eksempel på et urimelig avtalevilkår i bilag til direktiv 93/13/EØF (bilagets bokstav m). Direktivet er gjennomført i norsk rett, jf. Ot.prp. nr. 89 (1993-94), og selvdømmeklausulen må dermed uten videre sensureres etter avtl. § 37. Se også til sammenligning nemndas vurdering om tilsvarende problemstilling i FinKN 2011-629. Nemnda finner det uheldig at foretaket fortsatt opererer med vilkår som nemnda tidligere har fastslått at er i strid med gjeldende rett.

Men, selv om selvdømmeklausuler ikke aksepteres, har foretaket likevel rett til å avslå dekning dersom det ut fra en objektiv forsvarlig rettslig vurdering med utgangspunkt i vanlige bevisregler ikke er sannsynlig at saken vil føre frem, se også FinKN 2015-340.

Spørsmålet for nemnda blir om foretaket har foretatt en objektiv forsvarlig rettslig vurdering med utgangspunkt i vanlige bevisregler, når det har avslått videre juridisk bistand i pågang mot bilselger, før det eventuelt er innhentet en sakkyndig rapport som konkluderer om årsak til feilene som er avdekket på bilen.

Det er sikker rett at det er kravstiller som har bevisbyrden for sitt krav. Ettersom det ved avtaleinngåelsen var uttrykkelig opplyst om at det måtte påregnes feil og mangler med bilen, som var 17 år på kjøpstidspunktet, er det ikke tilstrekkelig å dokumentere at bilen har feil; det må dokumenteres at det kan foreligge kjøpsrettslige mangler. Slik saken er opplyst for nemnda, har kravstiller ikke sannsynliggjort at bilen hadde kjøpsrettslige mangler. Uten ytterligere dokumentasjon, vil kravet ikke kunne føre frem overfor selger. Nemnda mener derfor at foretaket i tilstrekkelig grad har dokumentert at avslag på videre bistand ble gitt på bakgrunn av en forsvarlig juridisk vurdering med utgangspunkt i vanlige bevisregler, jf. FinKN 2022-584.

Etter dette har vi kommet til at klagen ikke kan føre frem.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).